

Täysistunto

Tiistai 13.6.2017 klo 13.59—15.35

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 15.35.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (13.59—15.35).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Muut ilmoitukset

Seuraavat edustajat ovat tänään päivätyllä kirjeellään ilmoittaneet puhemiehelle, että he ovat perustaneet 13.6.2017 oman eduskuntaryhmän nimeltä Uusi vaihtoehto (uv), ruotsiksi Nytt alternativ (na): Simon Elo, Sampo Terho, Vesa-Matti Saarakkala, Kimmo Kivelä, Timo Soini, Jari Lindström, Martti Mölsä, Ari Jalonen, Anne Louhelainen, Kari Kulmala, Pirkko Mattila, Jussi Niinistö, Ritva Elomaa, Kaj Turunen, Tiina Elovaara, Lea Mäkipää, Hanna Mäntylä, Maria Lohela, Reijo Hongisto ja Pentti Oinonen.

2.2. Sidonnaisuudet, muut

Eduskunnalle on annettu apulaisoikeusasiamies Pölösen sidonnaisuusselvitys M 1/2017 vp.

3. Ilkka Kantolan vapautuspyyntö sivistysvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 35/2017 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 14.6.2017 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 14.6.2017 klo 11.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun lain hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp) täydentämisestä Ahvenanmaan rahoitusasemaa koskevien säännösten osalta

Hallituksen esitys HE 71/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan on annettava lausunto. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Arvoisat edustajat! Keskustelut, bilateraaliset ja vähän suuremmatkin, tämän salin ulkopuolella. Nyt on edustaja Löfströmillä puheenvuoro.

Keskustelu

14.02 **Mats Löfström r:** Värderade herr talman! Social- och hälsovård är enligt självstyrelselagen Ålands behörighet. Åland har redan delvis genomfört en social- och hälsovårdsreform för knappt 20 år sedan. Åland ska därför inte påverkas av rikets social- och hälsovårdsreform. Regeringens målsättning har därför varit och är att reformens effekter ska vara neutrala för Åland. Trots målsättningen kan vi konstatera att reformen får betydande bieffekter på Åland. Framför allt gäller det Ålands ekonomiska självstyrelse, eftersom regeringen har tänkt finansiera reformen genom att sänka kommunalskatten och höja statskatten.

Åland och ålänningar betalar statsskatt precis som alla andra finländare och det är därför viktigt att Åland inte får betala för en reform som man inte deltar i eftersom den nya landskapsmodellen, social- och hälsovårdsreformen eller valfriheten inte kommer att gälla på Åland. Den här kompletterande propositionen handlar om att försöka neutralisera effekterna på Ålands ekonomiska självstyrelsesystem. För det första föreslås ett åländskt landskapsavdrag för att neutralisera de direkta effekterna av reformen så att inte Åland och ålänningar får en dramatiskt höjd statsskatt utan att vara en del av reformen, då social- och hälsovård är Ålands behörighet. Regering och riksdag har inte heller möjlighet att påverka de åländska kommunerna eftersom lagstiftningsbehörigheten för de åländska kommunerna hör till Ålands självstyrelse och Ålands lagting.

Det åländska landskapsavdraget gör det därför i praktiken möjligt för de åländska kommunerna att kvarhålla sin kommunalskatt på samma nivå som tidigare utan att totalskattegraden ökar för de åländska skattetagarna. Dessutom innebär det åländska landskapsavdraget att de kommunala avdragen, som vissa är helt Ålandsspecifika, kan kvarhållas precis som tidigare. Förslaget till Ålands landskapsavdrag är därför bra och gör att effekterna kan neutraliseras så att de som bor på Åland inte får en kraftigt skärpt totalskatt, vilket skulle strida mot grundlagens princip om likabehandling. Därför är jag nöjd med att den här pragmatiska lösningen har hittats. Det är ändå viktigt att följa med hur den påverkar enskilda skattetagare och garantera att den inte negativt påverkar personer som exempelvis har in-

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

komster och betalar skatt i flera länder, något som gäller bland annat sjömän som bor på Åland men som arbetar på de sju haven.

Vård- och landskapsreformen får också effekter på kommunernas andel av samfundsskatten, vilket också får bieffekter på de åländska kommunerna. Det är viktigt att de effekterna noteras i propositionen, vilket man gör. Man föreslår att de åländska kommunernas minskade andel av samfundsskatten kompenseras i samband med dimensioneringen av det nya avräkningsbeloppet, klumpsumman, ett förslag regeringen ska återkomma till våren 2018 efter förhandlingar med Ålands landskapsregering.

Jag är också nöjd över att regeringen drar tillbaka det förslag som i regeringsproposition 15/2017 gällde dimensioneringen av avräkningsbeloppet. Det är en sak som riksdagen inte ensidigt kan besluta, utan som kräver bifall av lagtinget. Förhandlingar om avräkningsgrunden med Ålands landskapsregering är därför helt avgörande för att kunna göra ändringar. Genom att återkomma till saken våren 2018 finns nu tid för sådana förhandlingar. Som vi också konstaterade i remissdebatten om regeringsproposition 15 tidigare i år fanns räknefel i det man då föreslog. Därför är det bra att man nu drar tillbaka den här delen av propositionen.

Det finns dock en sak i propositionen som fortsättningsvis är problematisk. Om reformen genomförs som planerat kommer den i praktiken att utradera skattegottgörelsen, som är en viktig del av Ålands ekonomiska självstyrelsesystem. Skattegottgörelsen utfaller om Åland betalar mer än 0,5 procent av landets direkta skatter. För skatteåret 2015 betalade Åland 0,71 procent av landets direkta skatter, vilket gör att Åland får tillbaka 23,9 miljoner euro. Då statens inkomster totalt sett uppskattas öka med 12,57 miljarder euro i och med reformen och det åländska landskapsavdraget införs, kommer det i praktiken att bli omöjligt för Åland att komma upp till den gräns som gör att skattegottgörelsen utfaller.

Att skattegottgörelsen, som Ålandsdelegationen fastställer, utreras är inte förenligt med självstyrelselagen eller dess anda. Av den anledningen föreslår regeringen att Åland kompenseras för bortfallet genom att regeringen och riksdagen i stället uppskattar och genom budgetbeslut verkställer en betalning till Åland på samma nivå som skattegottgörelsen skulle ha varit ifall vård- och landskapsreformen inte skulle ha genomförts. Det kan tyckas vara en pragmatisk lösning som inte i euro och cent skulle ändra på saken, men den skulle minska Ålands självstyrelse eftersom makten i praktiken skulle flyttas från Ålandsdelegationen, ett organ som fastställs i självstyrelselagen, till riksdagen.

Lösningen är tänkt att vara temporär tills att den nya självstyrelselagen träder i kraft år 2022. Men betänkandet för den nya självstyrelselagen har inte ens överlämnats till regeringen av den parlamentariska kommittén ännu. Därför upplever jag att förslaget gällande skattegottgörelsen är mycket problematiskt ur självstyrelselagens synvinkel och något jag vet att grundlagsutskottet noga kommer att titta på. Ett bättre alternativ skulle fortsättningsvis vara att föreslå en brådskande ändring av självstyrelselagen. En sådan lösning skulle kräva fem sjättedelars majoritet i riksdagen samt lagtingets bifall. Realpolitiskt och tidtabellsmässigt är det lite utmanande, men ur självstyrelselagens synpunkt skulle det vara det enda rätta eftersom det skulle göra att vård- och landskapsreformen skulle kunna göras neutral för Åland också gällande skattegottgörelsen. En sådan lösning är dessutom garanterat förenlig med grundlagen och självstyrelselagen.

Jag vet att finansministeriet arbetat intensivt med den här propositionen och att finansministeriet och Ålands landskapsregerings finansavdelning haft många och regelbundna

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

möten för att lösa de problem som vård- och landskapsreformen i praktiken innebär för Åland. Jag vill tacka för ert hårda arbete hittills, även om jag vet att arbetet fortsätter.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä Hallituksen esitys HE 72/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta sekä laiksi yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaanpanosta Hallituksen esitys HE 73/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

14.19 Pekka Puska kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on pöydällä varsin kiintoisa korkeakoulupoliittinen asia, johon tässä vaiheessa vain muutama lyhyt kommentti.

Yleisestihän meidän korkeakoulupoliittisessa keskustelussamme on pidetty hyvänä sitä, että yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on omat profiilinsa — yliopistoilla tiede, tutkimus ja korkein opetus ja ammattikorkeakouluilla taas käytännönläheisempi opetus ja tki-painotteinen tutkimus — mutta samalla paikallisesti tehdään yhteistyötä. Tässä Tampereen tapauksessa on esillä pyrkimys pidemmälle menevään järjestelyyn, jolle on aika vahva paikallinen tahto, jota totta kai tulee pyrkiä varsin pitkälle myöskin kunnioittamaan. Edut hallinnon, tilojen, palvelujen ym. suhteen ovat myöskin ilmeiset.

Kuitenkin tämä huoli yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen roolien sekoittumisesta on aiheellinen ja vaatii pohdintaa. Yleisestihän on todellakin todettu, että paikallinen yhteistyö on tärkeää, mutta tässä tilanteessa varmaan isompaa kansallista visiota on syytä pohtia, muun muassa tässä OKM:n aloittamassa parlamentaarisessa visiotyössä. Ja tiedetään myöskin, että tässä asiassa henkilöstö- ja opiskelijajärjestöillä on omia kysymyksiä. Koko korkeakoulu yhteisön sitoutuminen työhön ja uudistukseen on tärkeää, ja näihin asioihin paneudutaan valiokuntatyöskentelyssä.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

14.21 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä esitetään perustettavaksi Tampereen uusi yliopisto vuoden 19 alusta alkaen. Uudessa yliopistossa yhdistyisivät Tampereen yliopiston, Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun toiminnot, ja uudessa yliopistossa olisi yli 22 000 opiskelijaa ja henkilökuntaa yli 4 000. Lisäksi esityksessä säädetään kaikkia korkeakouluja koskevat säännökset korkeakoulujen välisen opetusyhteistyön laajentamisesta. Toisin sanoen korkeakoulut voisivat hankkia tutkintoihinsa pakollisesti kuuluvaa opetusta toiselta korkeakoululta. Tämä vahvistaa korkeakoulun profiloitumista vahvuusalueihinsa.

Tampereen korkeakoulujen yhdentyminen on lähtökohdiltaan erittäin kannattava hanke, kun siinä otetaan huomioon hallinto, tilat, henkilökunta, palvelut ja näitten yhdentyminen. Tampereen alue on vahvaa yliopistokaupunkiseutua ollut pitkään, ja tämän uuden säädöksen allekirjoittajina olivat useat tahot, julkiset tahot, yritykset ja meidän elinkeinoelämä. Koko Pirkanmaa on vahvasti tämän hankkeen takana.

Tässä on toki olemassa myös sitten uhkakuvia, mutta mielestäni tämä yhteistyö ja saatavutettavat edut ovat uhkakuvia suurempia. Tärkeimpänä hyötynä on joustavampien mahdollisuuksien luominen korkeakouluille opetuksen toteuttamiseen ja omaan profiloitumiseen. Tällöin korkeakoulut voisivat keskittyä paremmin omiin vahvuuksiinsa ja hankkia ulkopuolelta sellaista osaamista, joka muualla on korkeammalla tasolla.

Toivon, että tässä on hyvä valiokuntakäsittely ja että otetaan myös kantaa tähän henkilöstöasiaan — se ei täysin kivuton ole ollut Pirkanmaallakaan — yhtä lailla niin henkilökunnan kuin opiskelijoidenkin suunnasta.

14.22 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hanke ja lakiesitys on nimenomaan paikallisista lähtökohdista lähtenyt, alueella on vahvaa tahtoa korkeakoulujen tiiviimpään yhteistyöhön. Tässä esityksessä onkin erinomaista se, että tämä mahdollistaa korkeakoulujen omaehtoisen yhteistyön tiiviimpänä ja joustavampana ja myös kannustaa ja mahdollistaa paremmin korkeakoulujen profiloitumisen ja omien vahvuuksien mukaan oton.

Mutta ihan aiheestakin tässä myös on esitetty huolia ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen roolijaosta ja tehtäväjaosta, kuinka se tulee sitten jatkossa toteutumaan. On minusta ja keskustasta erittäin tärkeää huomioida, että pidetään nämä roolit edelleen yhteistyöstä huolimatta erillään, jotta ammattikorkeakoulut voivat jatkossakin keskittyä käytännönläheiseen opetukseen ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopainotteiseen tutkimukseen, kun taas sitten yliopistot voivat keskittyä tieteeseen ja tutkimukseen ja nimenomaan siihen pohjautuvan opetuksen antamiseen. Tärkeää on siis pitää nämä roolit erillään.

Tämä ehdotus tuo hyvää yhteistyötä ja joustavuutta korkeakoulutoimintaan.

14.24 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on minulle henkilökohtaisesti hyvin merkittävä, ei yksin sen takia, että olen Tampereen yliopiston kasvat, vaan myöskin sen takia, että olen myöskin henkilökohtaisesti ollut tätä merkittävää kokonaisuutta edistämässä jo toimiessani opetusministerinä.

Tampereen yliopisto, Tampereen teknillinen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu arvioivat itse jo vuonna 2014 teettämänsä selvityksen perusteella, että tiiviimpi yhteistyö korkeakoulujen välillä edistäisi niiden toiminnan vaikuttavuutta. Ja tuon selvityksen perusteella korkeakoulut päätyivät tavoittelemaan uudenlaisen korkeakoulukokonaisuuden muodostumista.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Tampereen, Pirkanmaan ja uskoakseni koko Suomenkin näkövinkkelistä tämä hanke, uudistus, Tampereen uusi yliopisto, on todella merkittävä — siitähän on muodostumassa Suomen toiseksi suurin korkeakoulu. Tarkoituksenahan on muodostaa Tampereelle kansainvälisesti arvostettu työelämää ja suomalaista yhteiskuntaa kehittävä korkeakoulukokonaisuus. Tämä kokonaisuus muodostuisi siis yhdistyvistä Tampereen yliopistosta ja Tampereen teknillisestä yliopistosta sekä näin syntyvän uuden yliopiston pääosin omistamasta ammattikorkeakoulusta. Uusi yliopisto ja ammattikorkeakoulu olisivat strategisesti yhtenäisesti johdettu kokonaisuus, niin sanottu Tampere 3, jolle rakentuisi yhteinen identiteetti. Yliopisto ja ammattikorkeakoulu toimisivat tiiviissä yhteistyössä toistensa sekä alueen elinkeinoelämän ja julkisten palveluiden tuottajien kanssa. Uudistuksella pyritään luomaan — vahvistamaan, mielestäni — Tampereelle kansainvälisesti korkeatasoinen tutkimusyliopisto, jonka toiminnassa korostuvat tutkimusaloina muun muassa terveys, tekniikka ja yhteiskunta.

Korkeakoulukokonaisuuden muodostumisella tavoitellaan parannusta myös erilaisten korkeakouluopintojen suorittamismahdollisuuksiin. Tämä lisäisi opintopolkujen joustavuutta ja monimuotoisuutta ja lyhentäisi, näin uskon, opiskelun kokonaisaikaa. Monimuotoisen ja vahvan korkeakoulukokonaisuuden toivotaan houkuttelevan kansainvälisiä tutkijoita, opettajia, asiantuntijoita ja opiskelijoita. Itse näen tämän kansainvälisyyden lisäyksen ja merkityksen äärimmäisen tärkeänä. Tämä koskee kyllä kaikkia yliopistoja, korkeakouluja, myöskin ammattikorkeakouluja, ja uskon, että tältä osin nämä kasvavat resurssit ja myöskin yliopistokokonaisuuden kokoluokka antavat kansainvälisestä viitekehyksestä merkittävämmän aseman sitten tälle uudelle yliopistolle.

Arvoisa puhemies! Täällä käytetyissä puheenvuoroissa on viitattu tähän mahdolliseen ongelmatilanteeseen, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen roolit ja tehtävät jotenkin sekoittuisivat tai tämä uudistus olisi ohjaamassa jotenkin väärälle tielle. En sitä usko, koska tutkimukset ja tutkintorakenteet kuitenkin ymmärtääkseni pääosin säilyvät itsenäisinä. Kysymys on vain nyt siitä, että tätä yhteistyötä määrätietoisesti ollaan lisäämässä. Uskon, että sivistysvaliokunta kyllä tätäkin asiaa sitten arvioi ja osaa tehdä oikeat johtopäätökset.

14.29 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Minäkin lukeudun niihin, jotka ovat valmistuneet Tampereen yliopistosta. Menin aikanaan Yhteiskunnalliseen Korkeakouluun, mutta todistuksen sain Tampereen yliopistosta, eli silloin oli tämä vaihe menossa.

Täällä on jo hyvin nostettu esille, että kun tämä perustuu vahvaan maakunnan ja alueen tahtoon, niin silloin tämäntyyppinen yhteistyö on ihan kannatettavaa. Tämän yhteistyön hän ei tarvitse estää sitä, että pidetään kuitenkin ne roolit hyvin selkeästi erillään, mikä on yliopistojen tehtävä ja mikä on ammattikorkeakoulun tehtävä. Mutta tällä yhteistyöllä voidaan käyttää yhteisiä tiloja, yhteistä osaamista ja niin edelleen, jolloin molemmat siitä käynnössä hyötyvät.

Valiokuntakäsittelyssä varmaankin tarkastellaan näitä niin sanottuja kriittisiä kysymyksiä, joista täälläkin on jo nostettu esille muutamia. Tärkeintä on nyt, että tämä asia sillä tavalla hyvin selvitetään, koska tavallaan tämä lakiesitys luo nytten sitä mallia, mitä voidaan muuallakin eri maakunnissa hyödyntää eri korkeakoulujen yhteistyön rakentamisessa. Kaiken kaikkiaan se, että hallinnollisesti tehdään laajemmalla alueella yhteistyötä, on hyvä, ja sitten toisaalta tiedemaailmassa tällä tavalla voidaan myöskin tukea toinen toistaan, ettei käytetä resursseja hukkaan.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Eli kannatan tämän asian perusteellista käsittelyä, mutta tämä tekee hyvän päänavauksen sille, että tällainen on mahdollista, jos maakunnassa niin itse halutaan.

14.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaista, että toimijat ovat paikallisesti tässä asiassa olleet yksituumaisia ja lähteneet tälle tielle, jolla luodaan yhä vahvempi kokonaisuus Tampereen alueen kehittämiseksi ja koko Suomen kehittämiseksi. Se, että tekninen korkeakoulu ja yliopisto pannaan yhteen ja sitä kautta saadaan integraatiohyötyä, on varmasti kaikille hyvästä. Sehän tarkoittaa tietysti pitkässä juoksussa jossakin aikavälissä myös sitä — kun byrokratiaa lähdetään purkamaan, kun eri toimijoita pannaan yhteen — että muutamia toimistotyöpaikkoja varmaan vähenee sieltä, mutta nykyinen, voimassa oleva lainsäädäntö tekee yliopistoista täysin itsenäisiä toimijoita, eliikkä ne paikalliset ihmiset osaavat siellä sen asian kyllä ratkaista parhaalla mahdollisella tavalla.

Se on myös hyvä asia, että Tampereen ammattikorkeakoulu on mukana tässä työssä vahvasti, koska nämä kolme toimijaa yhdessä ovat sille alueelle erittäin merkittäviä toimijoita. Ne ovat myöskin tämän valtakunnan tulevaisuuden kannalta ja innovaatioiden kannalta äärimmäisen tärkeitä toimijoita.

Eliikkä en näe tässä uudistuksessa mitään riskiä, päinvastoin uutta hyötyä, kun vähäisiä voimavaroja yhdistetään ja luodaan yhä korkeampitasoista tutkimusta ja opetusta, se on tälle maalle erittäin suureksi hyödyksi. Toivonkin, että tämä asia saa hyvin tuulta siipiensä alle ja koituu koko Suomen hyväksi.

14.32 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä Tampere 3 -hanke, Tampereen korkeakoulujen uudistushanke, on erittäin mielenkiintoinen muidenkin kuin tampere-laisten ja pirkanmaalaisten näkökulmasta, sillä tämä on, kuten tässä aikaisemmin edustaja Anttila hyvin sanoi, tietynlainen ennakkotapaus siitä, minkä tyyppisiä kehittämisratkaisuja meidän korkeakoululaitoksemme rakenteeseen saatetaan tulevaisuudessa tehdä. Se on tietysti aivan selvä asia, että kun maailma muuttuu valtavalla vauhdilla, niin me joudumme tekemään uudistuksia korkeakoulupuolella.

Itse kuitenkin toivon sitä, että jatkossa tätä yliopistopolitiikkaa ja korkeakoulupolitiikkaa ei nähdä pelkästään keskittävien ratkaisujen kautta. Tässä on valitettavasti viime vuosina ollut vähän sellaista henkeä, että kun vain laitetaan kouluja yhteen ja keskitetään korkeakoulutusta Suomessa muutamaan kaupunkiin, saadaan sillä tavalla kriittistä massaa ja kehitystä aikaan. Itse en maakuntayliopiston kasvattina usko sellaiseen. Suomalaisen sivistyksen, suomalaisen kilpailukyvyn perusta on erittäin laaja maakuntayliopistoverkosto, joka keskustan johdolla silloin 40—50 vuotta sitten luotiin, ja siitä tulee jatkossakin pitää kiinni.

Herra puhemies! Kun tässä käsitellään myös ammattikorkeakoulupuolta jonkin verran, niin itse haluan ilmaista tietyn huolen meidän ammattikorkeakoulujemme tulevaisuudesta. Ammattikorkeakouluilla on ollut aivan erityisen tärkeä rooli niissä maakunnissa, joissa ei omaa maakuntayliopistoa ole, kuten vaikkapa oman vaalipiirini maakunnissa Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Kokkola, Seinäjoki ja myös Ylivieska siinä lähellä ovat hyötynneet erittäin paljon ammattikorkeakouluista. Toivoisin, että jatkossa esimerkiksi yliopistokeskusten kanssa löytyisi uudenlaista yhteistyötä ammattikorkeakouluille. Ehkä me voisimme synnyttää jopa uudentyyppisiä maakuntayliopistoja.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Loppuun, arvoisa puhemies, totean, että ammattikorkeakoulujen osalta Seinäjoen ammattikorkeakoulu [Puhemies koputtaa] tarvitsisi kovasti lisää aloituspaikkoja kehittyvään kaupunkiin.

14.35 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Kun tässä käydään tällaista lähetekeskustelua, niin tässä tapauksessa, kun olen nyt itse sivistysvaliokunnan jäsen, on ehkä tarpeetonta tuoda erästä näkökulmaa esille. Olen ollut itse myöskin synnyttämässä Suomeen koko ammattikorkeakoulujärjestelmän ja olen tässä eri vuosina kantanut huolta siitä, että olen nähnyt ammattikorkeakoulujen tehtävänä myöskin vetää ammatillista koulutusta eteenpäin, sen laatua, kehittämistä ja niin edelleen. Minusta nyt, kun näitä rakenteellisia uudistuksia ollaan tekemässä tässä ja nyt ja myöhemminkin, on tärkeää myöskin valiokuntakäsittelyssä miettiä ja selvittää ammattikorkeakoulujen yhteistyön merkitystä myöskin keskiasteen ja tässä tapauksessa — kun nimikin siis sanoo: ammattikorkeakoulu — sen kannalta, että se on kehittämässä myöskin suomalaista työelämää, työtä ja osaamista.

14.36 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen täällä jo puuttui-kin siihen, miten tärkeä merkitys yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on oman maakuntansa ja alueensa kehittämistyössä. Meillä on nyt hyvä esimerkki Hämeenlinnasta: meillä oli siellä Tampereen yliopistofiliali, mutta nyt sitä ei enää ole, ja se valitettavasti kyllä näkyy myöskin seudun, koko maakunnankin elinvoiman kehittämisessä.

Tätä taustaa vasten toivon todella, että ei lähdetä sille tielle, että kun näitä fuusioita tai yhteistyötä tehdään, samalla sitten tavallaan tehdään niin keskitetty järjestelmä. Meillä täytyy olla jokaisessa maakunnassa mahdollisuus kehittää ja kehittyä, ja siinä keskeisin asia on se, että sillä alueella on joko ammattikorkeakoulu tai yliopisto, suurimmissa kaupungeissa molemmat, koska sieltä lähtevät ne innovaatiot ja kehitystoiminnot, joilla voidaan sitä maakuntaa ja sen seutuja kehittää. Tätä taustaa vasten toivon, että tämän lakiesityksen yhteydessä valiokunnassa käydään myöskin tällaisista vähän perustavaa laatua olevaa keskustelua siitä, mikä on suomalaisen korkeakoululaitoksen verkosto. Se pitää säilyttää hajautettuna.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle toimeentuloturvan muutoksenhakulautakuntia koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 74/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Keskustelu

14.38 **Antti Kurvinen kesk:** Herra puhemies! Tällä puheena olevalla esityksellä on tarkoitus muuttaa rakenteellisesti sosiaaliturvasta annettavien ratkaisujen oikeusturvaelimiä, missä käsitellään valituksia meidän sosiaaliturvaamme kuuluvista päätöksistä. Toivottavasti tämä muutos, joka nyt sosiaali- ja terveysvaliokunnassa läpikäydään, on sentyyppinen, että se vahvistaa oikeusturvaa ja oikeusvaltiota myös näissä sosiaalietuuksissa. Paikka paikoin Suomi on aikaisempina vuosina saanut vähän pyyhkeitä tuolta Euroopan kentiltä, Euroopan neuvostosta ja ihmisoikeustuomioistuimestakin, liittyen näihin menettelyihin, mitä meillä on sosiaaliturvan muutoksenhauissa.

Nämähän ovat sellaisia asioita, että juristikunnan mielestä ne tuntuvat tietysti hirveän pieniltä verrattuna siihen, mitä käsitellään vaikkapa hovioikeuksissa ja kärjäoikeuksissa, mutta yksilön kannalta nämä muutoksenhaut näistä eri sosiaalietuuksista ovat aivan äärettömän tärkeitä. Siinä kohtaa, kun ihminen hakee oikaisua ja valittaa näistä asioista, elämäntilanne on todella vaikea, ollaan hankalien asioitten edessä ja tietyllä lailla nurkassa, on korostuneen tärkeää, että valittajan oikeusturvasta huolehditaan. Menettelyt pitäisi kehittää sellaisiksi, että ihminen ilman mitään oikeudellista koulutusta ja suurta pohjakoulutusta pystyy oikaisua hakemaan näihin päätöksiin.

Pidän myös erittäin tärkeänä, että oikeuskäytäntö jatkossa olisi yhtenäisempää ja korkeimman hallinto-oikeuden ja korkeimman oikeuden vahvistamia oikeusperiaatteita mahdollisimman pitkälti noudatettaisiin näissä sosiaaliturvan muutoksenhakuasioissakin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 28/2017 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 8/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 8/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu, valiokunnan puheenjohtaja edustaja Kalmari.

Keskustelu

14.40 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia. Pienistä korjauksista huolimatta siitä on varsin kauan, kun edellinen metsästyslaki on annettu, ja tavoite on saada metsästystä koskevat säännökset ajan tasalle. 300 000 metsästäjää kokee metsästyksen joka syksy, ja paljon siellä ovat asiat muuttuneet, joten on hyvä purkaa normeja ja selkeyttää säännöksiä aika ajoin, ja sitä nyt on tehty. Valiokunnan käsittely oli erittäin asiantuntevaa, meillä oli hyvät kes-

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

kustelut siellä, ja lopputulemana oli yksimielinen mietintö. Tiedämme tosin, että ihan kaikki eivät paikalle päässeet, ja tänään sitten kuullaan hieman toisenlaistakin näkemystä.

Ensinnäkin metsästyslain ampumakoetta koskevaa sääntelyä muutettaisiin tässä laissa niin, että myös jousiaseella voidaan suorittaa ampumakoe ja samalla normeja vähentäen tämä todistus vastaisi sellaisenaan hallintolaissa tarkoitettua päätöstä.

Hirvieläinten pyyntilupa, pyyntiluvan menettelyyn ja yleisesti metsästyksen johtajaan liittyviä säännöksiä täsmennettiin monelta osin. On hyvä tietää, kuka vastaa metsästyksestä, ja nyt metsästyksen johtaja on määriteltävä yksiselitteisesti. Pohdimme hieman niitä tapauksia, mitä esiintyy silloin, kun esimerkiksi karhunmetsästyksen osallistuu hyvin iso määrä metsästäjiä, mutta totesimme, että apulaisjohtajuuden avulla näistä tilanteista sitten selvittää.

Ongelmaksi tai oikeastaan lähinnä tämmöiseksi maan tavaksi ovat muodostuneet sirpa-lealueet, joita sitten on lisätty varsinaisen lupapäätöksen jälkeenkin. Nyt tällä lainsäädännöllä Suomen riistakeskus tulee rajaamaan lupa-alueesta pois sellaiset alueet, jotka eivät täytä pinta-alan ja yhtenäisyyden vaatimuksia. Pinta-alaa tai yhtenäisyyttä koskeviin poikkeuksiin voi sitten olla erityisiä syitä. Käytännön esimerkki on se, että jostain saaresta hirvet ruukaavat lähteä pois jo ennen kuin normaali metsästyskausi alkaa, ja tämäntyyppisiä poikkeamia voidaan sitten tehdä, esimerkiksi varhentaa metsästyksen ajankohtaa.

Yhteislupakäytäntö on tullut nykyään jo arkipäiväksi, ja halusimme selkeyttää tätäkin käytännöksi muodostuvaa ihan lainsäädännöllä niin, että se nyt tunnustetaan ja tunnustetaan järkeväksi käytännöksi. Pohjoisen kotikuntalain perusteella muutamissa kunnissa on metsästysoikeus henkilöillä kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla, ja tämä asia säilytettiin, ja metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakautumiseen kiinnitettiin huomiota. Jos samalla alueella metsästää useampi seura, tähän tuli selkeytysäännöksiä. On hyvä, että tarkoituksenmukainen järjestäminen onnistuu.

Iso kysymys nykypäivänä on se, että metsiin on alkanut ilmestyä karhuille tai muille suurpedoille ravintohoukuttimia ja se on haitannut metsästystä ja tehnyt karhut usein tuetuiksi ihmisravintoon ja ihmisen tuoksuun. Tämä villiintynyt haaskanpito nyt halutaan suitsia, ja valiokunta päätyykin mietinnössään siihen, että haaskanpito pitäisi lähtökohtaisesti kieltää, kuitenkin niin, että pienriistan metsästyksessä haaskaa tai ravintohoukuttimia tietenkin tulee sallia jatkossakin.

Elinkeinoverotettavat yritykset eivät kuulu metsästyslain piiriin, joten tähän asiaan emme sitten tässä mietinnössä ottaneet kantaa.

Erittäin merkittävä asia monen elinkeinonharjoittajan kohdalla on se, että pystyimme muuttamaan haittalintujen poikkeamista koskevaa menettelylakia siten, että rajatuille ryhmille on jatkossa ilmoitusmenettely sallittu. Nämä koskevat esimerkiksi ilmailulain kohdassa tarkoitettuja lentoasemia, elintarvikehuoneistoja, jätteidenkäsittelylaitoksia ja yli hehtaarin suuruisia marja- ja vihannesviljelmiä, turkistarhoja, kalanviljelylaitoksia ja tuotantoeläinten suojia. Asia on merkityksellinen, koska tähän asti lupa on joka kerta täytynyt hakea erikseen. Eräät järjestöt ovat säännönmukaisesti valittaneet näistä luvista, ja kun prosessi sitten saattaa kestää jopa useita kuukausia, niin siinä on mansikat syöty jo ennen kuin se lupa tulee, mutta nyt ilmoitusmenettelyn avulla saimme tässäkin turhaa normistoa sitten purettua.

Lisäksi on pienempiä täsmennyksiä moniin metsästystä koskeviin asioihin ja erillisenä huomiona esimerkiksi se, että valiokunta pitää tarpeellisena, että naakka säädetään metsästettäväksi lajiksi, jolloin edellytykset poikkeuslupan myöntämiselle tulisivat mahdollisik-

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

si. Otimme myös kantaa siihen, että valkoposkivanha ja merimetso ovat lisääntyneet niin paljon, että niiden siirtämistä metsästettäviksi lajeiksi tulisi harkita.

Kiitän valiokuntaa hyvästä työstä ja toivon, että edelleenkin herkällä korvalla kuunnellaan, miten metsästystä tulisi kehittää niin, että se jatkossakin olisi kestävä ja palvelisi hyvin meidän lukuisia metsästäjiämme.

14.47 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Metsästyslain muutosesityksessä on monia hyviä täsmennyksiä ja lisäyksiä, jotka ovat tarpeellisia ja kannatettavia.

Erityisen tärkeitä ovat metsästyksenjohtajaa, metsästyksen rajoittamista sekä saalisilmoitusta ja rekisteriä koskevat parannukset. Metsästyksenjohtajan nimeäminen luo vastuullisuutta ja suunnitelmallisuutta pyyntiin, joka tapahtuu pääasiassa seuruepyyntinä, jonka tulee olla tarkasti johdettua erityisesti turvallisuuskohdat huomioiden.

Metsästyksen rajoittaminen tilanteessa, jossa riistaeläinlajin kanta vaarantuu, on erittäin tarpeellinen yllättäviin kannanvaihteluihin tai muihin muuttuneisiin olosuhteisiin reagoimiseksi. Saalisilmoitusvelvollisuuden säätäminen tarkoittaa tietoa taantuvien ja harvalukuisten riistaeläinten metsästyssaaliista, mikä parantaa riistakantojen seurantaa ja mahdollisuuksia arvioida, onko kyseisten lajien metsästäminen kestävä.

Sitä vastoin valiokunta on asian käsittelyssään tehnyt myös heikennyksiä hallituksen esityksessä esitettyihin muutoksiin.

Hirvieläimen pyyntiluvan myöntämisen ja käyttämisen edellytyksen osalta on tarpeen täsmentää säännöstä vastaamaan nykyistä käytäntöä ja selkiyttämään pyyntilupakäytäntöä. Mietinnössä kuitenkin esitetään lisäksi, että Suomen riistakeskus voi poiketa pyyntilupaan liittyvästä metsästyslain 37 §:n mukaisesta pyyntiluvan varaisen hirvieläimen rauhoitusajasta, jos alue on saari tai alueeseen liittyy muu vastaava erityinen syy. Metsästyslain 37 §:n mukaan riistaeläinlaji voidaan rauhoittaa määräajaksi, jos kannan säilyminen tai häiritsemättömän lisääntymisen turvaaminen sitä edellyttää. Rauhoitusajana riistaeläintä ei saa metsästä tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä.

Metsästysasetuksen 24 §:ssä on määritelty jokaiselle riistaeläimelle yleinen rauhoitusajaka, jolla pyritään valtakunnallisesti huolehtimaan riistaeläinkannoista. Mietinnössä esitetty lisäys heikentäisi merkittävästi rauhoitussäännöksen tuomaa suojaa häiritsemättömän lisääntymisen turvaamiseksi ja mahdollisuutta huolehtia kestävästä riistaeläinkannoista. Metsästyslain 41 §:n mukaan Suomen riistakeskus voi jo nykyisellään myöntää luvan poiketa 37 §:n mukaisesta hirvieläimen rauhoituksesta 41 c §:ssä säädetyin edellytyksin. Nyt esitetty lisäys siis vain toisi jo olemassa olevan poikkeuslupakäytännön rinnalle tarpeettoman ja riistaeläinkantoja heikentävän menettelyn. Näin ollen esitetty lisäys ei ole kannatettava.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä metsästyslakiin ehdotettiin lisättäväksi uusi 34 a §, jossa esitettiin karhun, suden, ahman ja ilveksen houkuttelu ravintoa hyväksi käyttäen aina kielletyksi. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella oltaisiin voitu rajoittaa alueellisesti myös ketun, mäyrän, hillerin, nädän, supikoiran ja minkin tarkoituksellista houkuttelua ravintoa hyväksi käyttäen. Kielto ei kuitenkaan koskisi luontokuvaus- ja luontokatselutoimintaa harjoittavia yrityksiä, mikä on tarpeellista yritysten toimintaedellytyksien kannalta. Tämä koko pykäläesitys oli tarpeellinen esitys, joka sai ympäristöjärjestöiltä kiitosta. Valiokunta on kuitenkin mietinnössään muuttanut hallituksen esityksen pohjaa merkittävästi, jolloin ravintohoukuttimen käytön kielto ei olisikaan suoraan lailla määritelty, vaan ne voitaisiin tarvittaessa kieltää asetuksella.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Suurpetojen houkuttelu on lisääntynyt viime vuosina erityisesti riistakameroiden yleistymisen seurauksena. Valvontaviranomaiset ovat löytäneet enenevässä määrin viitteitä siitä, että karhun metsästyksessä hajuun ja ravintoon perustuvia houkuttumia on käytetty tavalla, jolla on pyritty houkuttelemaan karhuja tietyille paikalle ennen metsästyskauden alkua. Kun tällaiset ravintohoukuttimet poistetaan ennen metsästyskauden alkua, ei syyllistytä suoraan metsästysrikokseen, mutta tällöin liikutaan selkeästi harmaalla alueella. Selkeyden vuoksi olisi johdonmukaista kieltää kaikki karhun ja muiden suurpetojen tarkoituksellinen ravinnolla houkuttelu.

Ravintohoukuttimen käytön kieltämisellä tavoitellaan ensisijaisesti sitä, etteivät suurpedot tottuisi ihmisten hajuun käydessään ihmisten maastoon sijoittamalla ravintohoukuttimilla. Kielto todennäköisesti vähentäisi tulevaisuudessa tästä aiheutuvia ongelmia, kuten suurpetojen käyttäytymisen muuttumista entistä pelottomammaksi ihmisiä kohtaan. Liiallinen ruokinta voi yksipuolistaa eläinten ravintoa ja muuttaa niiden käyttäytymistä. Näin ollen hallituksen esityksen pohjan muotoilu on tehokkaampi keino kieltää ravintohoukuttimien käyttö.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitykseen sisältyy myös esitys riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen rauhoituksesta poikkeamiseksi ilmoitusmenettelyllä lupamenettelyn sijaan. Uudelle poikkeuslupaa korvaavalle ilmoitusmenettelylle ei ole todellista tarvetta. Suomen riistakeskus voi nykyisellään myöntää metsästyslain 41 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia 41 b §:n nojalla riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen pyydystämiseen ja tappamiseen, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelun tason säilymistä. Poikkeuslupa on siis viimeinen vaihtoehto ja tarkoitettu haittaa aiheuttavien yksilöiden poistamiseen, ei lajin kannan vähentämiseen. Lajien pesimäaikainen suoja ei ole toteutunut, koska suuri osa pyynnistä ajoittuu pesimäaikaan. Nykytilanne herättää suurta huolta lintujen suojeluyhteisössä. Pesimäajan suojan tarkoitus on, etteivät poikaset kuole pesiin. Lintujen karkotukseen tulee ampumisen sijaan käyttää ensisijassa kestäviä keinoja, kuten niiden pelottelua.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan poikkeuslupapäätökset ovat tyypillisesti koskeneet kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamista, lentoturvallisuuden takaamista, viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämistä ja eläimistön suojelemista riistan hoitotarkoituksessa. Suomen riistakeskus on tehnyt tällaisia päätöksiä, jotka kohdistuvat pääsääntöisesti runsaana esiintyviin lintulajeihin, enimmillään vuositasolla noin 650 kappaletta. Lakimuutosehdotukseen kirjattua ilmoitusmenettelyä on perusteltu byrokratian keventämisellä. Tarve ilmoitusmenettelylle ei kuitenkaan ole suuri. Poikkeuslupabyrokratiaa on kevennetty viimeksi vuonna 2013, jolloin otettiin käyttöön viisivuotinen poikkeuslupa, mikä vähentää merkittävästi hakijoiden vuotuista työmäärää ja kustannuksia.

On kuitenkin tärkeää huomata, että kysymyksessä on lintudirektiiviperustainen poikkeuslupajärjestelmä, jossa poiketaan lajisuojelua koskevista velvoitteista, joista ei voida luopua. Lintudirektiivin 7 artiklan mukaisesta rauhoituksesta tai muusta suojelusta voidaan poiketa vain 9 artiklan mukaisin edellytyksin. Lisäksi 9 artikla edellyttää vuosittaista poikkeusten ja saalismäärien raportointia. Nyt esitetty ilmoitusmenettely ei täytä lintudirektiivin asettamia vaatimuksia sääntelyn yksilöimisestä, täsmällisyydestä ja selkeydestä. Tähän päätyi myös ympäristöministeriö omassa lausunnossaan. Lisäksi haluan kiittää ympäristöjärjestöjä selkeästä viestistä valiokunnalle. Niiden ansiosta ilmoitusmenettelyn valitusmahdollisuutta parannettiin valiokunnassa oikeusministeriön näkemysten pohjalta.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Vihreät eivät silti kannata muutettuaan ilmoitusmenettelyä. Emme kannata sitä, että lintudirektiivin ja luonnonsuojelun perusteita heikennetään.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotan, että lakiehdotus metsästyslain muuttamisesta hyväksytään muutoin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaisena, paitsi 27, 34 a, 41 a ja 41 b §:t ja 75 §:n 1 momentin 5 ja 8 kohta sekä 90 § muutettuina pöydälle jaetun muutosesityksen mukaisesti. Nämä tulevat huomiossa istunnossa käsiteltäviksi.

14.56 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Metsästyslainsäädännön uudistaminen on mielestäni erittäin tervetullut lakihanke, jolle annan täyden tukeni. Noin 300 000 metsästäjää tuolla maastossa toimivat metsästyslain alaisuudessa ja toimivat hyvin vastuullisesti riistaa hoitaen.

Kaikkien, jotka metsästystä vastustavat, olisi syytä muistaa, että suurin osa metsästäjistä ei koskaan saa saalista. Esimerkiksi omista tuttavistani kymmenet metsästäjät Ilomantsin alueella tekevät vuosittain valtavan määrän riistanhoitotyötä saamatta yhtään saalista. He ovat parhaita luonnonhoitajia. Tämä olkoon tiedoksi myös heille, jotka epäilevät, mitä se metsästäminen on. Se on myös luonnonhoitoa mitä parhaimmasta päästä, haittaeläinten poistoa, kuten villiminkkien pyytämistä, kettujen pyytämistä ja näätien pyytämistä, elikkä se on aitoa työtä suomalaisen luonnon hyväksi. Hyvin harva metsästäjä saa metsästysreissulla riistaa, ja monesti on kysymys vain puhtaasti riistanhoidosta. Tämä kannattaa muistaa.

Se, että jousiaseet tulevat ampumakokeen alaisuuteen ja saavat näin ollen virallisen statuksen, on erittäin hyvä asia. Sehän on todellista metsästystä, kun mennään metsälle jousella. Olen kerran ollut näkemässä, kun jousimetsästäjä lähestyy karhua. Ei tietenkään ampuut sitä karhua, mutta tuumailin vain ja olisin sanonut hänelle, että tämä tilanne on sellainen, että tuskinpa sitä uskaltaisi ampuakaan — eikä pidäkään ampua semmoisella aseella, ei tietenkään, ja niinhän ei tehtykään. Mutta se on esimerkki siitä, miten jousimetsästys tuolta Yhdysvalloista on tänne meille levinnyt, ja näin ollen tämän lain myötä se saa ikään kuin virallisen vahvistuksen.

Hirvenmetsästystä koskeva lupien selkeyttäminen ja metsästyksen johtajan aseman vahvistaminen on aivan oikein. Useimmiten hirvenmetsästystilanteessa syntyvät ongelmathan johtuvat siitä, että sen järjestäytyneen metsästysporukan johtamisessa on pieniä pulmia ja epäselviä asioita, mutta nyt, kun lain myötä ne saadaan täsmennettyä, päästään tilanteeseen, jossa lain puolelta asiat ovat selvät ja näin ollen tulleet kaikkien metsästäjien ja myös metsästysseurojen tietoon. Elikkä tältä osalta asiantila on erittäin hyvä.

Sitten tämä erilaisen haaskanpidon kieltäminen tässä maassa on erittäin hyvä asia. Olen ihan varma siitä, että tällä hetkellä suurpetotilanteen hallitsemattomuus hyvin monessa tapauksessa johtuu siitä, että näitä ravintohoukuttimia on suomalaisissa metsissä aivan liikaa. Nyt, kun saadaan tämä laki ajan tasalle, päästään siihen tilanteeseen, että nämä haaskat joutuu sieltä metsästä poistamaan ja tällainen suurpetojen keinoruokinta loppuu. Olen aina ollut sitä mieltä, että kun kysymys on villistä eläimestä, sen pitää hankkia leipänsä tuolta villistä metsästä ilman ihmisen apua. Kaikkihan tietävät esimerkiksi Yellowstonen kansallispuiston, ja siellähän toimitaan juuri näin. Siellä kaikenlaisen ravinnon antaminen villieläimille on ankarasti kielletty, ja niin se pitää olla Suomessakin. Niillä kylämaisemilla, joilla sudet pyörivät taajaan, yksi syy siihen, miksi niitä on niin paljon siellä, johtuu osittain ravintohoukuttimista. Totta kai niitä susia on paljon enemmän kuin viralli-

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

nen tieto tällä hetkellä antaa ymmärtää, mutta yksi syy siihen tilanteeseen, mikä tällä hetkellä maaseudulla on, ovat nämä ravintohoukuttimet. No, nyt tässä uudessa lainsäädännössä, uudessa lakiesityksessä, joka on saanut mietinnön muodon erittäin hyvän maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyn jälkeen, tämä asia tulee kuntoon. Pidän tätä päätöstä erittäin viisaana ja toivon, että tässä asiassa ymmärretään ja metsästäjätkin tietävät tästä eteenpäin sen, että haaskanpito sinällään loppuu tästä maasta. Sillä saadaan tämä suurpetotilannekin paljon parempaan haltuun.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Tämä naakan metsästyksen liittyvä lakimuutos on erittäin tervetullut. Olen itsekin havainnut sen, että naakkakanta on lisääntynyt. Esimerkiksi kotikunnassani Ilomantsissa olen havainnut, että jopa paikalliset varikset ovat hätää kärsimässä, kun naakat ovat vallanneet niiden markkinat ihan totaalisesti. Että tämä on tavallaan epätasapainoinen tilanne, mikä meillä Suomessa tällä hetkellä on.

Valiokunnan puheenjohtaja Anne Kalmari puheenvuorossaan sanoi tästä hanhien metsästyksestä, ja lopuksi haluan vielä sanoa siitäkin. Olin 22. toukokuuta tuolla Keski-Karjalassa Kiteellä työmatkalla. Siinä kotiin tullessani otin muutamia kuvia erään maanviljelijän pellolta, jolle oli valkoposkihanhilauma laskeutunut. Se ei ollut mikään pieni lauma, se oli kymmeniätuhansia hanhia, ja käytännössä sen silmävaraisen arvion mukaan noin kymmenen hehtaarin peltoalueen sato oli varmasti menetetty kokonaan. Hanhet olivat syöneet sen pellon sadon aivan kokonaan sileäksi.

Suomessa olemme menneet tämän luontodirektiivin uhanalaisten lajien luettelossa aivan hakoteille — siellä alkavat lähes kaikki olla uhanalaisia lajeja — ja se on aiheuttanut sen, että nämä metsästyskiellot ja pelottelukiellot ovat voimassa. Voisimme ottaa tässä asiassa mallia esimerkiksi Virossa tai Ruotsista, missä tämä asia on hoidettu järkevästi ja vahinkoja ei pääse syntymään, mutta suomalainen yltiösuojeluhomma on mennyt ihan väärille teille, kun ei edes luontodirektiiviä haluta noudattaa eikä siellä vaadittavia arvioita. Siitähän tämä tilanne johtuu, kun luontodirektiivin tulkinnassa aikoinaan lähdettiin täysin väärille teille. Ei sallittu direktiivin mukaisia arvioita eri lajien hyvinvoinnista ja kannoista ja hyvistä esiintymisalueista, vaan oioittiin, kun haluttiin saada mahdollisimman suuri määrä, noin 5 miljoonaa hehtaaria, suojeltua alueita. Nyt sitten olemme tämän ongelman kanssa.

Toivon, että tässä asiassa päästäisiin jonakin päivänä siihen tilanteeseen, mitä luontodirektiivi edellyttää. Se vaatii tietysti yhteisöjen tuomioistuimen päätöksen, mutta meillä Suomessa on se ongelma, että korkein hallinto-oikeus on katsonut asiakseen suojella sitä tilannetta, että tässä maassa ei direktiiviä noudateta. On täysin oikeuskelvoton tilanne, että ihmisille ei anneta oikeutta, sitä oikeutta, mitä Euroopan unionin lainsäädännöt Suomen lainsäädäntöä ylempänä, ohjaavana tekijänä kansalaisille antavat.

15.03 Reijo Hongisto uv: Arvoisa herra puhemies! Tässä on kuultu hyviä puheenvuoroja, jotka ovat tukeneet tätä lakiesitystä, ja niitä on turha toistaa. Nostan vain muutamia asioita, jotka minun mielestäni nousivat tässä valiokuntatyöskentelyssä esille ja joita minä pidän tässä lakiuudistuksessa tärkeinä.

Ensiksi otan tämän metsästysaseen kuljettamisen. Tällä hetkellähän laki on näin, että maastoliikennelaki kieltää metsästysaseen kuljettamisen maastossa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla, ja se on tarkkaan rajattu. Jos haluaa siirtyä moottorikelkalla esimerkiksi jääkanta pitkin jostakin paikasta A paikkaan B, siirtoreitti on ilmoitettava ennakolta ja poliisi- ja siviiliviranomaisille voi myöntää siihen erikseen luvan. Jokainen ymmärtää, että se on tavat-

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

toman hankalaa, monimutkaista ja työllistää turhaan viranomaisia. Tässä lakiesityksessä annetaan nyt vähän vapaampia käsiä aseiden kuljettamiselle maastossa.

Myös jos noudetaan saaliseläintä maastosta, esimerkiksi kaadetaan vaikkapa hirvi tietomän taipaleen taakse ja sitä hirveä lähdetään sitten mönkijällä taikka jollakin muulla maastoliikennevälineellä hakemaan, niin tämän nykyisen lain voimassa ollessa tämä haki- ja, jos on ase mukana, tai esimerkiksi kaataja ei voi ampuma-aseen kanssa olla sen moottorikäyttöisen ajoneuvon kyydissä. Kaikki ymmärtävät, että tilanne on varsin konstikas: ei-hän sitä asetta voi sinne maastoon jättää, jos aikoo sen moottorikäyttöisen ajoneuvon kyydissä sitten matkata johonkin tienvarteen. Tässä järkevöitetään hallitusohjelman mukaisesti näitä ongelmakohtia ja on nostettu esille, että saalista noudettaessa voidaan tällä tavalla menetellä. Minun mielestäni se on selkeä ja hyvä uudistus. Kenenkään ei pidä ajatella niin, että tässä nyt vapautetaan ampuma-aseen kanssa liikkuminen, niin että mahdollistettaisiin metsästysrikosten tekeminen — tästä ei ole kysymys, vaan kysymys on nimenomaan siitä, että on tarkkaan säädeltä, että jos esimerkiksi saalista noutaa, niin silloin ase voi olla mukana.

Naakka on tullut muutamassa puheenvuorossa esille, ja myös minulle se on tavattoman tärkeä asia, olen naakan tiimoilta tehnyt muistamani mukaan ainakin kaksi, jopa kolme, kirjallista kysymystä. Maanviljelijät ovat ottaneet yhteyttä ja tietävät ja kertovat — naakahan on lintuna varsin yleinen, vaikka se harvinaisuuden perusteella onkin aikoinaan rauhoitettu — että heillä on ongelmia siinä, kun naakka, tietenkin, varsin pienestä reiästä menee viljasiiloihin ja viljalaareihin, viljavarastoihin tai rehusuojiin, yöpyy siellä ja saattaa sitten ulosteitten mukana levittää viljoihin ja jyviin jotakin sellaista, mikä saattaa kulkeutua eläinravinnoksi ja sitä kautta aiheuttaa sairauksia ja muita. Valiokunta piti tärkeänä, että naakka siirretään luonnonsuojelulaista metsästyslain piiriin, ja näin helpotetaan esimerkiksi naakan poistamista tällaisista navetoista tai karjasuojista, joissa naakka selvästi ja selkeästi aiheuttaa vahinkoja, ilman että tukeudutaan monimutkaiseen lupamenettelyyn. Naakka minun tulkintani mukaan rinnastetaan harmaavarikseen ja harakkaan, jolloinka sen poistaminen on sitten huomattavasti helpompaa — huomioiden tietysti myös pesintä- rauha ja nämä muut, ne ovat itsestäänselviä asioita.

Suurpetojen ravintohoukuttamista on käytetty tässä muutamia puheenvuoroja, ja yhdyn edellisten puhujien mielipiteeseen siinä, että metsästys on tavattoman hankalaa niillä alueille, joilla suurpetojen ravintohoukuttimia käytetään. Esimerkiksi tiedämme, että karhu on kaikkiruokainen, käyttää marjoja, sienä, syö lihaa mutta myöskin viljaa käyttää ravinnokseen, ja kun metsästäjät ovat aikaisemmin tehneet riistapeltoja — kylväneet sinne muun muassa kauraa, rehukaalia ja muuta, tällä riistapellolla on ruokaillut kanalintuja, siellä on ruokaillut jäniksiä, hirviä, peuroja ja villisikoja on voinut käydä ja muita ja sitten myyrien perässä juoksevat ketut — niin tämä riistapello on ollut varsin laaja-alainen, voisiko sanoa, salaattipöytä. Nyt kun metsästäjät ovat tienneet, että myöskin karhut saattavat näillä riistapelloilla käydä, niin he eivät ole uskaltaneet sitten näitä riistapeltoja enää kylvää, koska pelkäävät, että jos karhu käy riistapellolla tai lähellä sitä ja koira menee ja ottaa karhun haukuun ja karhu saatetaan kaataa kilometrien päässä siitä riistapellosta, niin saatetaan syyttää törkeästä metsästysrikoksesta ja väittää, että metsästäjä on ampunut karhun ravintohoukutinta käyttäen, kun karhu on ollut siinä riistapellossa tai riistapellon läheisyydessä, kun koira on ottanut karhuun haukuun. Tämä on ongelmallinen tilanne, joten valiokunta pitää tärkeänä, että karhunhoitosuunnitelmassa selkiytetään tämä ravintohoukuttimen käyttö.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Tässä päällimmäiset asiat, arvoisa puheenjohtaja. Kello käy, mutta totean, että tämä metsästyslaki sinällään on minun mielestäni erinomaisen hyvä kokonaisuus, ja kiitän valiokuntaa oikein hyvästä ja rakentavasta keskustelusta, kuten puheenjohtaja tuossa totesi. Saimme mielestämme tähän oivan ja hyvän mietinnön, joka edesauttaa metsästystä, jouhevoittaa metsästystä. Toivon, että tämän myötä myöskin tulee uusia harrastajia eräpoluille. — Kiitoksia.

15.09 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Juha Sipilän hallitus on istunut nyt noin kaksi vuotta, ja aina silloin tällöin tulee meille kansanedustajille, jotka hallituspuolueita edustamme, kysymyksiä tuolla kotiseudulla ja maakunnassa, että mitä te olette oikein siellä saaneet aikaan. Varsin paljon tulee maaseudulla ja maakuntien Suomessa kysymyksiä, onko mitään parannusta aikaisempaan tapahtunut. Voikin todeta, että kyllä tämä metsästyslain muutos ja oiva valiokunnan mietintö, joka meillä tällä hetkellä on käsittelyssä, on niitä asioita, joita ollaan hallituksessa saatu aikaan. Tämä on erittäin positiivinen lakihanke, joka tulee helpottamaan ihan sitä arkea ja käytännön elämää tuolla maakuntien Suomessa ja maaseudulla.

Tätä lakiesitystä voi pitää monella tavalla osana Sipilän hallituksen byrokratian purkutalkoita, byrokratian purkukököä, osana sääntelyn sujuvoittamista ja osana sitä, että me saamme parempaa lainsäädäntöä. Tämä tulee helpottamaan monen metsästäjän jahtikautta, niitä käytännön asioita, mitä siellä on metsästyksessä tullut esille ja jotka ovat kaivanneet tarkennusta.

Metsästys on erittäin hyvä ja hieno harrastus. Se on erittäin sopiva ja hyvä harrastus myös nuorille, ja se on erittäin hyvä tapa, niin kuin täällä aikaisemmissa puheenvuoroissa on oikein oivasti kuvattu, ylläpitää myös sellaista elävää, tervettä luontosuhdetta, realistista luontosuhdetta.

Haluan myös yhtyä edustaja Hongiston puheenvuoroon siitä, että kyllä tämä naakkakysymys on sellainen, mikä puhuttaa erittäin paljon suomalaisia viljelijöitä, ja nämä naakat aiheuttavat aika paljon ongelmia siellä maatalouden ympärillä. Lisäksi minusta muutenkin meidän pitäisi yhteistyössä Euroopan unionin kanssa tarkastella näiden luontodirektiivissä ja lintudirektiivissä rauhoitettujen lajien osalta, ovatko ne rauhoitukset enää oikein paikallaan — monelta osin eivät välttämättä.

Arvoisa puhemies! Lämmin kiitos maa- ja metsätalousvaliokunnalle [Puhemies koputtaa] ja sen puheenjohtajalle hyvästä mietinnöstä.

15.11 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Kestävä metsästys on toki suosittu harrastus ja myös kestävää ravinnon hankintaa. Vihreät kannattavat pääosin tätä hallituksen esitystä. Tuosta pöytästä aikaisemmin perustelin niitä muutamia pykälämuutoksia, joita ryhmällämme on.

Edustaja Hoskonen puhui mielestäni järkevästi ravintohoukuttimien kiellosta elikkä tästä haaskanpitokiellosta muun muassa karhujen houkuttelemiseksi niiden metsästyksen. Se onkin tärkeä tavoite. Pidän sen takia todella valitettavana, että valiokunta meni heikentämään tätä. Hallituksen alkuperäisessä esityksessä haaskanpito olisi kielletty lailla, mutta nytten se jätetään asetuksen tasolle. Tämä itse asiassa myös laittaa metsästäjätkin eriarvoiseen asemaan, jos toiset voivat houkutella haaskan avulla saalista ja sillä lailla helpommin ampua karhuja haaskalle.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Toinen keskeinen kysymys on poikkeaminen rauhoitusajoista ja lintudirektiivin vastainen pykälämuutos. Tämähän liittyy tähän rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupaan lintujen pesimäaikaan. Aikaisemmin on ollut käytössä poikkeuslupamenettely, peräti 5 vuoden välein melko selkeästi ja yksinkertaisesti haettava menettely, joka nyt muuttuu ilmoitusmenettelyksi monenkin toimijan osalta. Valiokuntahan myös laajensi niitä toimialoja, mitä tämä ilmoitusmenettely koskee. Kun hallituksen alkuperäisessä esityksessä oli lentoasemat, elintarvikehuoneistot, jätteidenkäsittelylaitokset ja yli hehtaarin suuruiset marja- ja vihannesviljelmät, niin valiokunta lisäsi tähän myös turkistarhat, kalanviljelylaitokset sekä tuotantoeläinsuojat. Näin ollen on hyvin kyseenalaista, onko tämä enää lintudirektiivin tarkan rajauksen mukainen määritelmä. [Puhemies koputtaa] Ympäristöministeriö on todennut omassa lausunnossaan, että on epäselvää, täyttäisikö ehdotus lintudirektiivin asianmukaisen täytäntöönpanon vaatimuksen.

15.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa herra puhemies! Täytyy kyllä antaa kiitosta maa- ja metsätalousvaliokunnalle ja erityisesti puheenjohtajalle, että siellä on nyt kerrankin lähdetty säätämään lakia kansalaisten ehdoin. Nyt on hylätty byrokratia. Nyt on hylätty se näkökulma, mikä jollakin byrokraatilla tai virkamiehellä voi olla, ja nyt mennään tukemaan kansalaisten metsästysharrastusta.

Edustaja Hongisto täällä piti jo aika hyvän puheenvuoron siitä, mitä kaikkea hyvää tässä hallituksen esityksessä nyt on ja mitä valiokunta sinne hieman lisäsi. Sitä on tämä metsästysaseen kuljettaminen: ei se ole tarkoitus, jos ihmiset metsästävät, että aina joutuu pelkäämään, että poliisi tulee paikalle ja sakotetaan, jos mitään rikosta ei ole tapahtumassa, eli tämä käytännön ehdoilla meneminen on kyllä ensiarvoisen tärkeää. Naakan luokitusta muutettiin — se on järkevää. Riistapeltostatusta muutettiin — se on käytännössä aiheuttanut ongelmia mutta toivottavasti nyt ei aiheuta.

Sitten mentiin jopa niin pitkälle, että tästä rauhoitusajasta voidaan poiketa saaren tai muun vastaavan alueen kohdalla, koska se on ihmisille tärkeitä. Kun saaresta voivat lähteä hirvet pois, ne noudattavat tiettyä historiallista kulku- ja liikkumiskaavaa, niin miksi me emme lainsäätäjänä sitten auttaisi niitä ihmisiä, joille tämä asia on tärkeä? Että kiitoksia tästäkin valiokunnalle.

15.15 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos vielä tästäkin keskustelusta.

Vastaan edustaja Karimäelle näistä turkistarhoista, kalanviljelylaitoksista ja tuotantoeläinsuojista: Mielestämme ne on hyvin selkeästi rajattu, ja itse asiassa lukumääräkään ei aivan mahdoton ole. On todella tärkeää, että voimme saavuttaa elintarvikehygienian tulevaisuudessakin emmekä esimerkiksi vaaranna lintuinfluenssalla kuluttajien terveyttä. Siksi esimerkiksi tuotantoeläinsuojissa on erittäin merkityksellistä, että haittaeläimiä, haittalintuja voidaan poistaa.

Vielä yksi yksittäinen asia, josta emme valiokunnan jäsenet huomanneet mainita: Mielestäni oli erittäin hyvä asia sekin, että valiokunta teki työtä myös saalisilmoituksen kohdalla. Halusimme, että se ei yleisenä käytäntönä tule lisävaatimuksena metsästäjille vaan että tässäkin, aina kun uutta säädetään, katsotaan tarkoituksenmukaisuus. Ilmoitus on ihan järkevä silloin, kun sillä voidaan esimerkiksi turvata sellaisten lajien metsästys, joitten lukumäärästä ei oikein ole tietoa, mutta yleiseksi käytännöksi emme sitä halua.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Todellakin viedään yhteistyössä eteenpäin näitä metsästystä koskevia asioita jatkossakin.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vesilainsäädännön käyttöoikeussäätelyn uudistamiseksi

Hallituksen esitys HE 262/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 9/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 9/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.17 Satu Hassi vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä uudistus on kohdalaisten teknisluontoinen, sen taustalla on vesilain kokonaisuudistuksen yhteydessä perustuslakivaliokunnan esittämä lausuma, jonka eduskunta hyväksyi, että pitää valmistella vesilain omaisuudensuojaa rajoittavat säännökset aiempaa paremmin sopusointuun perustuslain kanssa. Tämä on ollut valmistelun lähtökohtana, eli siis lunastusta ja käyttöoikeuden perustamista koskevat säädökset.

Sen lisäksi tässä kevennetään käytäntöjä sen verran, että luvanvaraisten hankkeiden piiriä rajoitetaan siten, että johdon, olipa se sähköjohto, vesijohto, viemärijohto tai muu johto, sijoittaminen valtaväylän alitse ei kaikissa tapauksissa enää edellytä lupaa, vaan luvanvaraisuus määräytyisi sen mukaan, mitkä hankkeen vaikutukset ovat.

Mietintö on pitkä, hyvin tekninen, ja sen käsittely sujui ympäristövaliokunnassa yksimielisesti.

15.18 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä on niitä hallituksen esityksiä ja valiokuntamietintöjä, jotka eivät herätä mitään someraivoa eivätkä hirveästi varmaan yleisönosastoille kimpoile.

Aivan kuten valiokunnan puheenjohtaja totesi, tämä on hyvin teknisluontoinen, mutta siitä huolimatta erittäin tärkeä lainsäädäntö, koska tässä on kysymys ihan meidän perustuslakimme turvaaman omaisuudensuojan perusasioista ja siitä, miten siihen omaisuudensuojaan voidaan tietyissä vesitaloushankkeissa ja vesilain mukaisissa hankkeissa puuttua. Voisi kuvata, kun itsekin aika monta päivää tätä perustuslakivaliokunnassa käsittelemällä, että tämä on sellainen lakiesitys ja lakihanke, jolla omalta osaltaan saatetaan viimeisiä kohtia meidän lainsäädännössämme ja oikeusjärjestyksessämme vuonna 2000 voimaan tulleen ja voimassa olevan Suomen perustuslain mukaiseksi. Tämä lainsäädäntö, millä tavalla on näitä käyttöoikeuteen puuttumisia ja rajoituksia voitu aikaisemmin vesiasioissa tehdä, on ollut hyvin vanhaa, se on perustunut sinne toisen maailmansodan jälkeiseen, sotien jälkeiseen maailmaan ja siihen ajatteluun eikä ole ollut kaikella tavalla sopusoinnussa meidän nykyisen perusoikeusjärjestelmämme kanssa. On erittäin hyvä, että tämä on modernisoitu.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

Arvoisa puhemies! En voi olla tässä yhteydessä toteamatta sitä, että kun Suomessa käydään erittäin paljon keskustelua meidän lainvalmistelumme tasosta ja siitä, ovatko ne hallituksen esitykset, joita tänne taloon tulee, valmisteltu sillä tavalla, että ne ovat perustuslain kanssa riittävästi sopusoinnussa, niin tämä oli sellainen poikkeuksellinen hallituksen esitys, että perustuslakivaliokunnassa jopa asiantuntijat kiittelivät, että onpa ollut hyvää lainvalmistelua ja otettu huomioon nämä meidän perustuslakimme ja meidän valtiosääntömme vaatimukset erittäin hyvin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 262/2016 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 29/2017 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 7/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 29/2017 vp sisältyvien 1.-6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 11/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

15.21 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Tämä esityshän siis perustuu parlamentaariseen työryhmään, mutta sen jälkeen, kun tämä parlamentaarinen työryhmä teki työnsä, Yle on ollut kyllä erittäin suuressa myllerryksessä ja maailma on tältä osin muuttunut siten, että parlamentaarisen työryhmän valitsemat kannat olisivat mielestäni tarvinneet tässä uudessa ajassa uutta tarkastelua.

Henkilökohtaisesti näen, että esitykseen sisältyvä strategiasta päättäminen, sen siirto Ylen hallintoneuvostolle ei ole viisas ratkaisu. Myöskään Mäenpään raportti ei sitä kannata vaan asettaa tämän ratkaisun kyseenalaiseksi. Tällähän lisätään poliitikkojen vaikutusvaltaa Ylen ratkaisuissa. Kuvittelimme, että olisimme kaikki olleet tästä yhtä mieltä sen jälkeen, miten pääministeri Sipilä on toiminut, mutta olemme kuitenkin tähän suuntaan

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

menneet. Sen takia tulen tekemään lausumaehdotuksen, jolla toivon, että voisimme seurata tätä asiaa ja korjata myöhemmin virheet, jos tämä minun pelkoni toteutuu.

Tässä on aikaisemmassa keskustelussa argumentoitu, että tämä ei ole vaarallinen vaihtoehto, on olemassa palomuri ja tällä, että hallintoneuvosto päättää strategiasta, eivät poliitikot pääse sisältöihin käsiksi. Näen asian aivan toisin. Minun mielestäni tässä nimenomaan poistetaan se palomuri, kun poliitikot pääsevät päättämään lause lauseelta, mitä Ylen strategiassa tehdään. Mikä sitten on strategian vaikutus sisällöllisiin ratkaisuihin? Se on välillinen, mutta sillä on ehdottomasti vaikutusta. Sillä, mitä ratkaisuja Ylen strategiasa tehdään tuotantovälineiden, studiokapasiteetin, toimitusrakenteen, alueellisten toimitusten suhteen, on hyvin voimakas — välillinen mutta hyvin voimakas — vaikutus sisällöllisiin ratkaisuihin tai niihin mahdollisuuksiin, mitä jatkossa on tehdä sisällöllisiä ratkaisuja.

Emme tehneet asiaan pykäläesityksiä, koska tämä oli parlamentaarisen työryhmän yksimielinen ratkaisu ja haluamme vasemmistoliitossa kannustaa ja pidämme tärkeänä, että on parlamentaarista yhteistyötä.

Mutta sen takia esitän nyt tässä lausumaehdotuksen, joka kuuluu: "Eduskunta edellyttää, että hallitus perustaa parlamentaarisen työryhmän arvioimaan muutoksen vaikutuksia Yleisradion journalistiselle riippumattomuudelle ja tiedonvälityksen avoimuudelle. Arviointi tulee tehdä viimeistään vuonna 2020." [Puhemies koputtaa] Ehdotus on jaettu edustajien pöydille.

15.23 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Lausumat ovat meille annettu työkalu reagoida yhteiskunnallisen ympäristön nopeisiin muutoksiin muuten niin hitaassa institutiossa.

Kannatan Modigin esitystä.

15.24 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Ylen hallintoneuvosto on eduskunnan valitsema parlamentaarinen instituutio, joka voi tehtävänsä puitteissa arvioida myös Ylelain muutoksen vaikutuksia. En ymmärrä, minkä takia hallituksen asettama erillinen parlamentaarinen työryhmä toisi jotain lisäarvoa tähän. Hallituksen nimittämänä ryhmänä se olisi sitä paitsi vahvemmin kytköksissä hallitukseen kuin hallintoneuvosto, joka on eduskunnan valitsema. Erillinen ryhmä heikentäisi ennen kaikkea hallintoneuvoston asemaa. Lisäksi tämän päivän uutisessa Yle tiedottaa aloittavansa säännöllisen riippumattomuusarvioinnin, jonka toteuttaisi ulkopuolinen riippumaton auditoija. Kun meillä on perinteisesti tässä maassa riippumaton Yleisradio, eduskunnan Yleisradio, niin jos me teemme tällaisen lisävalvojan tähän päälle, niin siinähan tapahtuu vähän sellainen asia, että tulee pukki kaalimaan vartijaksi.

Nyt on syytä myöskin pohtia sitä, kuka kulloinkin olisi arvioimassa sitä Yleisradion riippumattomuutta kulloisenkin hallituskauden aikana. Todennäköisesti se olisi hallituspuolueista ja hallitusjohtoisesti asetettu työryhmä, mikä eittämättä veisi Yleisradion riippumattomuutta ja objektiivisuutta, ja se olisi myöskin vaarassa kaventaa sananvapautta Yleisradiossa, joten kuulostaa kyllä aika hullulta tämä muutos, mikä nytten on.

Me olemme juuri käyneet Yleisradiossa aikamoisen myllerryksen läpi, ja Yleisradiossa on myöskin otettu opiksi tästä asiasta. Siellä on myöskin menossa tällä hetkellä keskusteluja siitä, mikä tulee tulevaisuudessa olemaan hallintoneuvoston asema, joten tässä kohdassa minun mielestäni ei ole viisasta tehdä tämänkaltaista isoa muutosta.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

15.26 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Ymmärsin edustaja Tolppasen puheenvuorosta, että minulla on tarvetta tarkentaa esitystäni siltä osin, että en siis missään nimessä ole esittämässä mitään parlamentaarista työryhmää, joka toimisi koko ajan rinnakkain Ylen muun päätöksentekojärjestelmän kanssa, vaan että vuoteen 2020 mennessä, sopiva aika ennen sitä, perustettaisiin työryhmä, joka arvioisi, mitä tämä muutos Ylen käytännöissä vaikuttaa. Tämä on hyvin iso muutos, ja itse asiassa tämä lausuma löytyy valiokunnan mietinnöstä, joten tämä on kyllä valiokunnan yksimielisen kannan mukainen, tämä on parlamentaarisen työryhmän työn sisällön mukainen. Tämä vain antaisi eduskunnalle luontevan keinon, sopivan määrän vuosia kuluttua, tarkastella tilannetta, toteutuiko minun pelkoni vai toimiiko tämä uusi järjestelmä niin kuin toivotaan, että tämä näkymätön palomuuuri nyt jotenkin sitten estäisi poliitikkojen vaikutusvallan.

15.27 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Varmasti pitää keskustella tästä asiasta vielä, koska minun on tässä kohdassa vaikea nähdä, mitä hyötyä siitä on, että on kaksi erilaista: ulkopuolinen riippumaton auditoija, joka nyt on ajateltu asettaa, ja sitten taas tästä salista lähtenyt tarkkailija. Pelkään kovasti sitä, että jos me ryhdymme katsomaan sitä, miten Yleisradiossa toimitaan, mitkä ovat ne toimintatavat, toimintaperiaatteet, millä tavalla sananvapaus toteutuu, millä tavalla objektiivisuus toteutuu, niin vaikka ajatus on hyvä, niin pelkään pahoin, että se saattaa johtaa vääränlaisille laduille. Tämä on tietysti semmoinen asia, josta on syytä keskustella ja jota pohtia ja katsoa, miten saadaan vietyä asiaa eteenpäin, koska varmasti kaikille meille on tärkeää se, että meillä säilyy objektiivinen Yleisradio ja meillä säilyy laajapohjainen Yleisradio.

Me elämme tällä hetkellä mediamaailman myllerryksessä. Meillä vaihtuvat tavat ja tyylit kertoa asioista. Meillä vaihtuvat myös välineet, millä kerrotaan asioista. Voin kertoa, että ensi viikolla muun muassa minun täytyy viritellä televisioni uudestaan jonkun ihmeen teräväpiirtojutun takia, mutta pakko se on tehdä, jos aikoo seurata näitä asioita. Tässä tapahtuu niin valtavaa paljon asioita, että syytä on tietysti olla tarkkana siitä, että Yleisradion toimittajilla ja toimijoilla, toimituspäälliköillä, on mahdollisuus toimia siten, että kukaan ulkopuolinen, varsinkaan poliittinen, vaikuttaja ei pyri sanelemaan sitä, mitä Yleisradiossa saa kertoa ja mitä siellä ei saa kertoa. Kaikkein tärkeintä on se, että Yleisradio säilyy avoimena, objektiivisena ja tasapuolisena radiona, niin kuin se tähänkin saakka suurin piirtein on ollut.

15.29 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Eduskunnan rooli on säätää laki Yleisradiosta. Ylen hallintoneuvoston rooli on valvoa, että Yleisradio noudattaa sitä, mitä siihen lakiin on kirjattu, ja lain henkeä. Nyt tämä muutos siinä, että hallintoneuvosto päättää strategiasta, on todella iso. Tässä siis luodaan oikopolku sille, että poliitikot voivat päättää siitä, mitä Yle tekee. Aikaisemmassa puheenvuorossa yritin kuvata sitä, miten se välillisesti vaikuttaa jopa sisällöllisiin ratkaisuihin.

Edustaja Tolppanen kyseenalaisti tämän työryhmän perustamisen hyödyn. Itse minä näen siinä hyötynä juuri sen, että kun Yleisradio on isossa murroksessa, mediakenttä on isossa murroksessa, hyväksymällä tämän lausuman me sopisimme yhteisen aikataulun, milloin me seuraavan kerran parlamentaarisesti istumme alas ja katsomme, onko muutos ollut hyväksi vai huonoksi Yleisradion kannalta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lukiolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 42/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta annetun lain, yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 29 ja 41 §:n sekä opintotukilain muuttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 53/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

15.30 **Mats Löfström r:** Värderade talman! Regeringens helhetsreform av studiestödet, som bland annat innebär att studerande som omfattas av bostadstillägget ska överföras huvudsakligen till det allmänna bostadsbidraget, medförde ett oklart läge för studerande från riket som studerar på Åland. Den lagstiftning som nu är avsedd att träda i kraft den 1 augusti har resulterat i att fastländska studerande som studerar på Åland varken skulle omfattas av det allmänna bostadsbidraget eller av bostadstillägget. De fastländska studerande som bor på Åland och de som sökt till studier på Åland från och med höstterminen har alltså inte vetat säkert om de kommer att få fortsatt bostadsstöd under sin studietid på Åland.

Det verkar som om man helt enkelt inte hann utreda alla eventuella konsekvenser av ändringarna under lagförslagets beredning, däribland vad lagförslaget skulle innebära för studerande från riket som studerar på Åland. Den här problematiken lyftes fram redan under kulturutskottets behandling i vintras, och ministeriet lovade då att återkomma med ett nytt lagförslag som skulle lösa problemet innan lagändringarna är avsedda att träda i kraft i augusti. Därför är det glädjande att det nya lagförslaget nu ligger på bordet och är färdigt behandlat i miljöutskottet. Ändringen är alltså i det närmaste av teknisk karaktär, men är väldigt viktig då den kommer att trygga rätten till bostadstillägg på ett så likvärdigt sätt som möjligt för de fastländska studerande som studerar på Åland.

Arvoisa herra puhemies! On ilahduttavaa, että uusi lakiehdotus on nyt käsittelyssä. Kyse on lähinnä teknisluonteisesta mutta erittäin tärkeästä muutoksesta, sillä se tulee turvaamaan oikeuden asumislisään mahdollisimman yhdenvertaisella tavalla Ahvenanmaalla opiskelevien mannersuomalaisten osalta.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

15.32 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä mietintö ympäristövaliokunnasta on yksimielinen. Tavoitteena on selkeyttää opiskelijoiden asemaa: mannersuomalaisten, jotka opiskelevat Ahvenanmaalla, ja ahvenanmaalaisten, jotka opiskelevat Manner-Suomessa. Asumistuki kuuluu Ahvenanmaan itsehallinnon piiriin, ja siksi järjestelmät ovat hiukan erilaiset. Tämän muutoksen myötä Manner-Suomessa opiskeleva ahvenanmaalainen, joka saa Ahvenanmaan lainsäädännön mukaista asumistukea, ei ole oikeutettu siihen asumistukeen, mitä mannersuomalainen lainsäädäntö tarjoaisi, ja vastaavasti sitten mannersuomalainen opiskelija, joka opiskelee Ahvenanmaalla, saa asumislisää suomalaisen opintotukilainsäädännön mukaisesti.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 53/2017 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjan sekä siihen vuosina 2009 ja 2013 tehtyjen muutosten hyväksymisestä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 61/2017 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 8/2017 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Ensin päätetään ympäristövaliokunnan mietinnön YmVM 8/2017 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä yleissopimukseen tehdystä pöytäkirjasta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 61/2017 vp tarkoitettuun yleissopimukseen tehdyn pöytäkirjan ja siihen tehdyt muutokset. Eduskunta hyväksyi annettavaksi hallituksen esityksessä HE 61/2017 vp tarkoitetun ilmoituksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 61/2017 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Yleissopimukseen tehdyn pöytäkirjan ainoa ja lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin aluskierrätyksestä annetun asetuksen täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksesta

Hallituksen esitys HE 59/2017 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 10/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Mauritiuksen kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 13/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Sri Lankan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 14/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 68/2017 vp

19. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Dominikaanisen tasavallan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 66/2017 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 15/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Seychellien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2017 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 16/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

21. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 14.6.2017 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola